

Via Matris

[il-mixja mal-omm]

“Marija, min-naħa tagħha, baqgħet tgħożż f’qalbha dawn il-ħwejjeġ kollha u taħseb fuqhom bejnha u bejn ruħha” (Lq 2, 19). Fl-Evangeli, Marija hija ppreżentata lilna bħala l-ħarriesa tal-memorja ta’ Alla magħmul bniedem. Marija hija dik li tħares lejn il-misteru ta’ Kristu bil-ħarsa ta’ omm: bil-ħarsa ta’ dik li fiha titnissel il-ħajja, mhux biex iżzommha għaliha bħallikieku xi proprjetà esklussiva tagħha, imma biex twellidha u tagħtiha lid-dinja, biex twassalha ħalli tikber, timmatura, tkun hi u tilhaq il-milja tagħha biex minnha niksbu l-ħajja u l-ħajja bil-kotra.

Għalhekk, flimkien ma’ din l-Omm għaziza ser nagħmlu mixja li matulha ser inħarsu lejn il-misteru ta’ Kristu mill-għajnejn tagħha. U filwaqt li magħha nterru matul it-tifkriet għeżiež u ħajja ta’ ħajjet Kristu, ejjew ukoll inħalluha tħares lejn il-ħajja tagħna bl-istess ħarsa ta’ Omm. Inħalluha tinfed il-ħitan għoljin li nibnu madwarna biex niproteġu ruħna. Inħalluha tinfed għax nafu li nistgħu nafdawha. Nafu li hi ma tridx tkisser imma tnaddaf u tħejji biex l-Ispirtu ta’ Alla jibni. Nafu li hi ma tiġix għandna biex tidrob imma biex iddewwina: iddewwi l-memorja tagħna, tnaddaf il-feriti tal-passat bil-melħ tal-ħniena ta’ Alla li, iva, ser jaħraqna u jdarrasna għax jikxef il-feriti li tgħallimna naħbu tajjeb biex ninsewhom, imma feriti li, fl-istess ħin, huma mdennija u baqgħu jnixxu. Il-ħniena ta’ Alla li tikxef il-feriti tagħna biex tfejjaqhom u troddilna l-ħelsien veru.

Għalhekk, ejjew ma’ Marija nimxu din il-mixja li tlaqqagħna mas-seba’ duluri tagħha sabiex, bħalma daww is-sjuf li nifdu ’l ruħha saru għajn ta’ salvazzjoni għad-dinja kollha, hekk ukoll aħna ngħaqqudu t-tbatijiet tagħna ma’ daww ta’ Binha Ġesù u tagħha wieqfa taħt is-Salib biex hekk titkompla fina l-fidwa tad-dinja u niksbu l-qawwa li nixhdu għal dik il-ħajja liħ arġet mill-mewt biex tiksbilna l-ħajja mill-ġdid.

I

Fl-Isem tal-Missier u tal-Iben u tal-Ispirtu s-Santu. Ammen.

Il-Profezija ta' Xmun fil-prezentazzjoni ta' Ġesù

Qari mill-Evangēlju skont San Luqa (2, 25. 27-35)

F'Ġerusalemm kien hemm wieħed, jismu Xmun, raġel ġust u tajjeb, ... Mar mela fit-tempju, mqanqal mill-Ispirtu, u xhin il-ġenituri daħlu bit-tarbija Ġesù biex jagħmlulu dak li kienet trid il-Liġi, huwa laqgħu fuq dirgħajh, bierek lil Alla u qal: "Issa, o Sid, tista' tħalli l-qaddej tiegħek imur fis-sliem, skont kelmtek, għaliex għajnejja raw is-salvazzjoni tiegħek li int hejjejt għall-popli kollha, dawl biex idawwal il-ġnus, u glorja tal-poplu tiegħek Izrael." Missieru u ommu baqgħu mistagħġba b'dak li kien qieghed jingħad fuqu. Xmun berikhom, u qal lil ommu Marija: "Ara, dan se jġib il-waqgħa u l-qawmien ta' ħafna f'Izrael; se jkun sinjal li jmeruh,—u inti wkoll, sejf jinfidlek ruħek!—biex jinkixfu l-ħsibijiet moħbija fil-qlub ta' ħafna."

Għal Marija u Ġużeppi dik l-għodwa kienet waħda speċjali. Minkejja l-kumplikazzjonijiet kollha u t-taqtigħ ta' qalb sakemm twieled Ġesù, qalbhom kienet mimlija bil-ferħ tal-miġja ta' dik it-tarbija fil-ħajja tagħhom. Għalkemm forsi kienu għadhom ma jistgħux jifhmu eżatt kif, b'xi mod kienu jafu li dan il-ferħ tagħhom ma kienx għalihom biss, imma għad-dinja kollha. Dan kienu diġà esperjenzawh meta r-rgħajja invadew f'nofs ta' lejl il-post fejn twieled Ġesù. Semgħuhom ir-rakkonti tagħhom dwar l-anġlu li dehrilhom u qalilhom, "Tibzġhux", u l-għadd kbir ta' qtajja' tas-sema li ssieħbu miegħu biex ifaħħru lil Alla.

Il-ferħ ta' Xmun fit-tempju xhin ħa t-tarbija f'idejh komplet tikkonfermalhom dan. Imma żgur li, meta reġgħu lura lejn il-Galilija fil-belt tagħhom ta' Nazaret, dik it-tifkira sabiħa fil-memorja ta' Marija baqgħet immarkata bit-tħabbira li għamlilha dak ix-xwejjah u bil-mistoqsijiet u d-dieqa li din gabet magħha.

Marija, fil-ħajja, kull ferħ ikollu marka ta' niket, u kull niket ikollu xrara ta' ferħ. Għalhekk, noffrulek it-tifkiriet kollha tagħna. Aġħmel li jkun għalina mhux biss maħzen ta' memorji, imma wkoll rizorsa u għajn ta' tiġdid fil-prezent. Fil-mumentu ta' tiġrib, meta bħal donnu ma jkun jidher l-ebda dawl, aġħmel li t-tifkiriet sbieħ ikunu għalina rahan tal-hena bla tmiem u wegħda li d-dlam m'għandux l-aħħar kelma. U fil-mumentu ta' hena, aġħmel li qalbna ssir iktar miftuħa għall-hena dejjiema li joffrilna lbnek bil-mewt u l-qawmien tiegħu.

σωτήρ
[sōtēr - salvatur]

Għal kull invokazzjoni nwieġbu: **R/. Fakkarna fil-fedeltà ta' Alla, Marija.**

Meta bħal donna ma nkunux nistgħu nieħdu r-ruħ. **R/.**

Fil-mumentu li fihom il-ħelu u l-morr tal-ħajja jithalltu. **R/.**

Meta l-qtigħ il-qalb inessina li huwa possibbli li jkollna l-ferħ. **R/.**

Meta nkunu aljenati, għaddejjin minn haġa għal oħra. **R/.**

Missierna, Sliema għal għaxar darbiet, Glorja

II

Marija, Ġuzeppi u t-tarbija Ġesù jaħarbu lejn l-Eġittu

Qari mill-Evangēlju skont San Matthew (2, 13-15)

Meta telqu l-Maġi, deher anġlu tal-Mulej f'holma lil Ġuzeppi u qallu: "Qum, hu miegħek lit-tifel u 'l ommu, u aħrab lejn l-Eġittu. Ibqa' hemm sa ma ngħidlek jien, għax Erodi se jfittex lit-tifel biex joqtlu." Ġuzeppi qam, ħa miegħu lit-tifel u 'l ommu billejl u telaq lejn l-Eġittu, u baqa' hemmhekk sal-mewt ta' Erodi, biex hekk iseħħ dak li kien qal il-Mulej permezz tal-profeta, meta qal, 'Mill-Eġittu sejjaħt lil ibni.'

Bhall-Familja Mqaddsa, kemm nies jgħixu maħruba madwar id-dinja minħabba gwerer u konflitti; 'il bogħod minn darhom minħabba għaks u diżastri naturali. Kemm nies jisfaw imkeċċija u mhux milqugħa. Kemm tifikiriet koroh li wiehed ikun jixtieq jinsa u ma jkunx jista', imma wkoll tifikiriet ta' nies li jkunu ħallew warajhom jew intilfu fit-triq. Kemm vjaġġi twal u riskjużi, imma wkoll kemm ħarbiet li jispiċċawh azzin u tamiet diżappuntati.

Marija, fejjaq il-memorja ta' min jgħix maħrub u wkoll ta' dawk li jilqgħu lill-maħrubin. Fejjaq il-mod ta' kif inħarsu lejn il-maħrub, biex nibdew inħarsu lejh mhux iktar bhala għadu imma bhala bniedem, xbieha ta' Alla, bil-jedd bhalna li jgħix. Agħmel li l-imħabba tagħna tfejjaq il-gerħat tat-tragedja umana u tas-solitudni, imma wkoll turihom xi haġa mill-imħabba inkundizzjonata tal-Missier li dejjem jilqa' b'idejh miftuħa u jhaddan 'l uliedu kollha.

Għal kull invokazzjoni nwiegħbu: **R/. Itlob għalina.**

Marija, faraġ tal-eżiljati. **R/.**

Marija, kenn tal-maħrubin. **R/.**

Marija, gwida fil-vjaġġ. **R/.**

Marija, Omm it-Triq. **R/.**

Missierna, Sliema għal għaxar darbiet, Glorja

III

Marija titef lil Binha Ġesù u, wara tlett ijiem ta' dulur, issibu fit-Tempju

Qari mill-Evangēlju skont San Luqa (2, 46-52)

Wara tlitt ijiem sabuh fit-tempju, bilqiegħda f'nofs l-għalliema, jismagħhom u jistaqsihom; u kull min semgħu baqa' mistagħģeb bid-dehen u t-twegibiet tiegħu. Kif rawh, nstamtu, u ommu qaltlu: "Ibni, dan għaliex għamiltilna hekk? Ara, missierek u jiena konna qegħdin infittxuk b'qalbna maqsuma!" U hu qalilhom: "U għaliex kontu qegħdin tfittxuni? Ma tafux li jiena għandi nkun f'dak li hu ta' Missieri?" Izda kliemu ma fehmuhx.

L-adolessenza: dak l-istadju fil-ħajja tal-bniedem li fih jibda jiskopri qawwiet ġodda, emozzjonijiet ġodda, filwaqt li ftit ftit jibda jiskopri u jifhem iktar min hu u x'inhu postu fid-dinja, x'inhil l-missjoni tiegħu fil-ħajja. Kemm avventuri jkun marbutin maż-żmien tal-adolessenza. Imma wkoll kemm uġiġħ u taqtigħ, bħal donnu dak tal-farfett li jissara biex joħroġ mill-fosdqa u fl-aħħar ikun jista' jtir. Però xi minn daqqiet, f'dan il-proċess, nisfaw ukoll feruti, b'mod speċjali minn vuċijiet u kliem li ntqal lilna u li jidwu ġewwa fina hekk li jkissruna u jzommuna lura; vuċijiet antiki li, għax ma fehmux min aħna, għax ma għarfux biżżejjed l-individwalità tagħna bħala persuni, b'mod konxju jew bla ħsieb ta' xejn, għamlulna u għadhom jagħmlulna l-ħsara.

Marija, inti wkoll kellek tgħaddi minn din it-taqtigħa biex tagħti l-wisa' lil Ibnek li jkun dak li hu. Ġarrabt l-ansjetà li din iġġib magħha b'mod speċjali quddiem għazliet li ma nifhmuhomx. Għalik u għal Ġuzeppi, it-telfa fit-tempju, imma wkoll il-ħajja moħbija kollha ta' Nazaret kienet mistoqsija u misteru li kontinwament joħroġ mill-kontroll tagħkom biex tikber f'dak li hu tassew l-Iben ta' Alla magħmul bniedem. Nitolbuk: ħabbibna ma' dawk il-vuċijiet jidwu ġewwa fina li jkissruna. Aġmel li fost il-kakofanija ta' lħna, nisimgħu l-leħen għaziż tal-Missier isejhilna b'isimna waqt li l-ħin kollu jtennilna, "Kun, eżisti". U miegħu, nitolbuk ukoll tħares u tiproteġi l-misteru ta' min aħna biex jasal għall-milja tiegħu.

Għal kull talba nwieġbu: **R/. Ħarishom int, Marija.**

Inpoġġulek quddiemek it-tfal, l-aktar dawk li huma mitluqin għal riħhom. **R/.**

Inpoġġulek quddiemek l-adolessenti, b'mod speċjali dawk li qed iħossuhom mitlufin. **R/.**

Inpoġġulek quddiemek iż-żgħażaġħ, huma u jieħdu f'idejhom ir-responsabbiltà ta' ħajjithom. **R/.**

Inpoġġulek quddiemek dawk li qed ibatu l-konsegwenzi tal-għazliet ħżiena tagħhom. **R/.**

Missierna, Sliema għal għaxar darbiet, Glorja

IV

Meta hija tiltaqa' ma' Binha Ġesù jgōrr is-Salib fit-triq tal-Kalvarju

Qari mill-Evangēlju skont San Luqa (23, 26-31)

Huma u sejrjn bih, qabdu wiehed, jismu Xmun, minn Ċireni, li kien geġ lura mir-raba', u għabbewh bis-salib biex iġorru wara Ġesù. Kotra kbira ta' nies kienet miexja warajh; fosthom kien hemm xi nisa li bdew iħabbtu fuq sidirhom u jibkuh. Imma Ġesù dar lejhom u qalilhom: "Nisa ta' Ġerusalem, mhux lili ibku, iżda ibku lilkom infuskom u lil uliedkom. Għax, araw, għad jiġi żmien meta jgħidu, 'Hienja dik li ma għandhiex tfal, hieni l-ġuf li qatt ma wiled u s-sider li qatt ma redda!'" Imbagħad jibdew jgħidu lill-muntanji, 'Aqgħu fuqna!', u lill-għoljiet, 'Ordmana!' Għax jekk dan kollu qegħdin jagħmluh liz-zokk meta għadu aħdar, mela xi jsir minnu meta jinxf?"

Minkejja l-privileġġ kbir li mess lil Xmun iċ-Ċirinew li jerfa' mqar għal ftit hin is-salib li minnu ksibna l-fidwa, għalih dak kien mument ta' umiljazzjoni: ġie obbligat jerfa' s-salib ta' wiehed ikkundannat għall-mewt, b'mewta li għal-Lhud kienet meqjusa bħala saħta. Xmun jisfa umiljat bil-madmad tal-jasar tal-ħakma barranija. U dawk in-nisa wkoll ifakkruna fil-poplu li jkollu jgarrab dan kollu u bħal donnu mitluf u ma jista' jagħmel xejn.

Marija, imla bl-imħabba tiegħek il-ħofor li jhallu fina l-umiljazzjonijiet: l-umiljazzjoni li ngarrbu meta ħaddieħor iwaqqagħna għaž-żufjett, meta jisfurzana nagixxu kontra r-rieda tagħna jew ikollna noqogħdu għal affarijiet li ma rriduhomx; l-umiljazzjoni tat-telfa u tal-falliment, ta' meta ma nirnexxux jew naqgħu għaċ-ċajt; l-umiljazzjoni li tfieri mhux biss il-kburija tagħna, imma wkoll bħal donnha tipprova tnezzagħna mid-dinjità tagħna, hekk li nkunu nixtiequ ninħbew. Thalliniex fil-ġenb tat-triq nibku mitlufin. Aghmel li d-dmugh tagħna ma jkunx biss ta' mistħija imma wkoll ta' maħfra u fejqan.

Għal kull talba nwieġbu: **R/. Imxi magħna int, Marija.**

Meta t-triq tal-ħajja nsibuha wisq iebsa. **R/.**

Meta niġu mwaqqgħin għaċ-ċajt minħabba l-fidi tagħna f'Ibnek. **R/.**

Meta ngarrbu l-falliment u l-waqgħa. **R/.**

Meta nħossuna telliefa quddiem id-dinja. **R/.**

Missierna, Sliema għal għaxar darbiet, Glorja

V

Marija tara lil Binha Ġesù jiġi msallab mas-Salib u wara tliet sigħat ta' Agunija jmut

Qari mill-Evanġelju skont San Ġwann (19, 25-27)

Kien hemm wieqfa ħdejn is-salib ta' Ġesù ommu, oħt ommu, Marija ta' Kleofa, u Marija ta' Magdala. Mela kif Ġesù lemaħ lil ommu u lid-dixxiplu li kien iħobb wieqaf ħdejha, qal lil ommu: "Mara, hawn hu ibnek." Imbagħad qal lid-dixxiplu: "Hawn hi ommok." U minn dak il-ħin id-dixxiplu ħadha għandu.

Minkejja l-preżenza kollha faraġ tal-Omm għaziza u tal-ħbieb, fuq il-Golgota tidher fl-aqwa tagħha kemm kienet ikkumplikata r-rabta ta' Ġesù mal-poplu tiegħu. Is-suldati kienu hemm jirrapprezentaw it-tirannija tal-ħakkiem li lest li jeqred u joqtol basta l-awtorità tiegħu ma tiġix mhedda. Il-mexxejja tal-poplu jibqgħu sal-aħħar ma jilqgħuhx bħala l-mibgħut ta' Alla, kemm għax ma qabilx mal-idea tagħhom ta' kif kellu jkun il-Messija, u kif ukoll għax l-imġiba u t-tagħlim tiegħu kienu qed jiskomodawhom. U maġenbu, wieħed mill-ħatja li, fid-disperazzjoni tiegħu quddiem dak li għamel minn ħajtu, jibqa' sal-aħħar ma jaċċettax ir-responsabbiltà tiegħu u jipprova jifagħha fuq ħaddieħor.

Kultant anke r-rabta tagħna mal-poplu ta' Alla, li hu l-Knisja, tkun waħda kkumplikata. Kemm wegħat antiki li għal raġuni jew oħra donnhom ma jistgħu jfieu b'xejn. Kemm wegħat ikkawzati minn konflitti u skandli llum.

Marija, saffi l-mod ta' kif inħarsu lejn il-Knisja. Il-Knisja mhix biss l-istituzzjoni li naraw u l-persuni li jirrapprezentawha. Hija wkoll kif jaraha Ibnek: l-għarusa tiegħu, l-umanità li hu jixtieq isalva u li fi mħabbtu lejha jaraha dejjem "sabiħa, bla tebgħa, bla tikmix, bla għajb, u b'xejn minn dan, imma qaddisa u bla tmaqdir minn ħadd" (Efes 5, 27)—anke jekk jaf li l-bnedmin tad-demmi u l-laħam dejjem jibqgħu midinba. Għallimna li tassew nixtiequ, u li tassew nippruvaw ngħixu dak li jitlob minna l-Feddej: li nkunu bħala l-familja ta' Alla fuq l-art; il-familja li fiha l-imħabba tegħleb kull ostaklu u tfarraġ il-qlub maqsuma. Fuq kollox, aġħmel li nieqfu naraw il-Knisja bħala xi ħaġa 'l barra minna, barranija għalina, imma nirrealizzaw li l-Knisja hija jien, int u aħna lkoll u għalhekk li flimkien nerfgħu r-responsabbiltà li bħalek, nistennew wieqfa taħt is-Salib biex, miegħek marbuta flimkien ma' Ġwanni, bid-demmi u l-ilma ta' Ibnek, nitwiellu mill-ġdid bħala "Knisja qaddisa".

σωτήρ
[sōtēr - salvatur]

Għal kull talba nwieġbu: **R/. Omm il-Knisja, ismagħna.**

Ieqaf mar-rgħajja kollha tal-Knisja sabiex il-qalb tagħhom tkun tassew tixbah lil dik tar-Ragħaj it-Tajjeb. **R/.**

Ikkura l-wegħhat qodma fi hdan il-Knisja, kemm wegħhat pubbliċi kif ukoll dawk mistura fil-qlub. **R/.**

Fejjaq il-wegħhat tal-firda fi hdan il-poplu ta' Alla. **R/.**

Ha jkunu l-komunitajiet tagħna spazji fejn kulhadd iħossu milqugħ u maħbub. **R/.**

Missierna, Sliema għal għaxar darbiet, Glorja

VI

Marija tirčievi l-Ġisem mejjet ta' Binha Ġesù

Qari mill-Evangēlju skont San Mattew (27, 50-58)

Ġesù reġa' għajjat għajta kbira u radd ruħu. U ara, il-purtiera tas-santwarjuċc arrtet fi tnejn minn fuq s'isfel; l-art theżżet, il-blat inqasam, u l-oqbra nfethu, u qamu ħafna iġsma ta' qaddisin li kienu mietu, li ħargu mill-oqbra u wara l-qawmien tiegħu daħlu fil-Belt imqaddsa u dehru lil bosta nies. Iċ-ċenturjun u dawk li kienu miegħu għassa ta' Ġesù, kif raw l-art tittheżżet u jġri dak kollu, imtlew b'biza' liema bħalu u qalu: "Dan kien tassew Bin Alla!" Hemmhekk kien hemm ħafna nisa jħarsu mill-bogħod, dawk stess li kienu mxew wara Ġesù biex jaqduh sa minn meta kien għadu fil-Galilija: fosthom kien hemm Marija ta' Magdala, Marija omm Ġakbu u Ġuzeppi u omm ulied Żebedew. Xhin sar filgħaxija, ġie raġel għani, minn Arimatija, jismu Ġuzeppi, li hu wkoll kien sar dixxiplu ta' Ġesù; mar għand Pilatu u talbu l-ġisem ta' Ġesù. Imbagħad Pilatu ordna li jingħatalu.

“Aqbad lil ibnek il-waħdieni, Izakk; u mur lejn l-art ta' Morija, u hemm offrih b'sagrificċju” (Ġen 22, 2). Hekk ħassitha Marija bi Kristu fi ħdanha fuq l-għolja tal-Kalvarju. Għalkemm Izakk ġie meħlus għax Alla ried juri l-fidi ta' missieru Abraham, min-naħa tagħha Binha ma ġiex meħlus, minkejja l-fidi kbira tagħha. U issa, bil-ġisem mejjet ta' Binha f'ħogorha, bin-niket li jaqsam lil qalbha, hi trid tibqa' temmen u tibqa' tissieheb bir-rieda kollha tagħha mal-offerta ta' Binha.

Marija, kemm drabi quddiem il-ħajja nħossu li l-fidi tagħna mhi tiswielna xejn. Kemm drabi ma nkunux nistgħu nifhmu dak li Alla qiegħed jitolb u jwettaq. Kemm drabi nleħħnu l-istess karba “Għalfejn?” ta' Ibnek li żgur baqgħet tidwi f'qalbek. Meta l-fidi tagħna tiġi ppruvata quddiem il-ġrajja ta' ħajjitna, u niġu mitluba noffru l-ħolm tagħna, il-pjanijiet tagħna, ir-rieda tagħna, ħajjitna stess, aghmel li l-fidi tagħna ma tiġix nieqsa imma tibqa' tisforza u timbotta biex tagħti kollox sal-aħħar.

Għal kull supplika nwiegħbu: **R/. Idħol għalina int, Marija.**

Fil-mumentu ta' dlam u ta' qtigħ il-qalb. **R/.**

Fis-siġħat mudlana. **R/.**

Meta ma nifhmux ir-rieda ta' Alla għalina. **R/.**

Meta l-fidi tagħna tkun ippruvata. **R/.**

Missierna, Sliema għal għaxar darbiet, Glorja

VII

Marija tassisti għad-difna ta' Binha Ġesù

Qari mill-Evangēlju skont San Ġwann (19, 38-42)

Wara dan, Ġuzeppi minn Arimatija, li kien dixxiplu ta' Ġesù bil-moħbi għax kien jibza' mil-Lhud, mar u talab lil Pilatu biex jieħu l-ġisem ta' Ġesù. Pilatu ħallieh, u hu ġie u ħa l-ġisem tiegħu. Ġie wkoll Nikodemu, dak li qabel kien mar għand Ġesù billejl, u ġieb miegħu taħlita ta' morr u sabbara, tizen xi mitt libbra. Dawn it-tnejn ħadu l-ġisem ta' Ġesù u kebbewh bil-faxex tal-għażel bil-fwejjaħ, kif soltu jagħmlu l-Lhud qabel id-difna. Fejn kienu sallbu lil Ġesù kien hemm ġnien, u f'dan il-ġnien kien hemm qabar ġdid li fih kienu għadhom ma difnu lil ħadd. Hemm qiegħdu lil Ġesù, għax kien Jum it-Thejjija għal-Lhud, u għax il-qabar kien fil-qrib.

Il-mewt hija l-misteru l-kbir tal-ħajja tal-bniedem, il-limitu per eċċellenza. Hemm mistoqsijiet li jqumu quddiem il-misteru tal-mewt. Hemm niket marbut mal-mewt li, f'mument jew ieħor, b'mod jew ieħor, ilkoll ingarrbuh. Hemm firda u solitudni li tinħoloq bil-mewt. Hemm ukoll il-biża' mill-iktar naturali quddiem il-mewt personali tagħna. U għalhekk il-mewt ma timmarkax biss it-tmiem, imma timmarka l-ħajja kollha tagħna. Hemm mewt li ngħixuha kuljum. Hemm ħolm li jmut f'qalbna qabel ma jkun twieled. Hemm heġġa li tintefa frott l-apatija li taħkimna minħabba fit-tigrib tal-ħajja. Iktar ma jgerbbu s-snin, hemm telfiet li jkollna ngarrbu, nuqqas ta' saħħa, dgħufija fizika u mentali.

Imma hemm ukoll tama li biha jeħtieġ li ngħixu din il-mewt. Tama li, minn banda, la tiddispra u, mill-banda l-oħra, lanqas tipprova taħrabha jew tevitaha għalkollox bħallikieku hija barka li l-bniedem jgħix għal dejjem fuq l-art.

Marija, meta l-mewt fid-diversi forom tagħha tkun qed taħkem il-qalb u l-ħsibijiet tagħna, erġa' poġġi fina din it-tama. Agħtina sehem mit-tama tiegħek quddiem il-qabar magħluq ta' Ibnek Ġesù: tama li ma tippruvax telimina l-mewt għalkollox, imma tama li tmur lil hinn mill-mewt u twassal għall-ħajja.

Għal kull supplika nwieġbu: **R/. Urina li inti Ommna.**

Lilna li nibku u nolfsu f'dan il-wied tad-dmugh. **R/.**

Meta nħossuna mejtin fina nfusna. **R/.**

Meta t-telfa tal-għeżież tagħna tagħfas fuqna. **R/.**

Fis-siegħa tal-mewt tagħna. **R/.**

Missierna, Sliema għal għaxar darbiet, Glorja

Salve Regina

Skont l-intenzjoni tal-Papa: Missierna, Sliema, Glorja

Għall-Erwieħ tal-Purgatorju: Missierna, Sliema, Agħtihom, o Mulej...

Litanija lil Marija Addolorata

Mulej, ħniena, **Mulej, ħniena.**

Kristu, ħniena, **Kristu, ħniena.**

Mulej, ħniena, **Mulej, ħniena.**

Kristu, ismagħna, Kristu, ismagħna.

Kristu, ilqa' t-talb tagħna, Kristu, ilqa' t-talb tagħna.

Missier etern Alla, **ħenn għalina.**

Iben Alla li fdejt id-dinja, **ħenn għalina.**

Spirtu Qaddis Alla, **ħenn għalina.**

Trinità Qaddisa Alla wieħed, **ħenn għalina.**

Imqaddsa Marija, Omm Alla, **itlob għalina.**

Imqaddsa Xebba tax-xbejbiet, **itlob għalina.**

Omm l-Imsallab, **itlob għalina.**

Omm imnikkta, **itlob għalina.**

Omm imbikkija, **itlob għalina.**

Omm titniegħed, **itlob għalina.**

Omm imweggħa, **itlob għalina.**

Omm abbandunata, **itlob għalina.**

Omm deżolata, **itlob għalina.**

Omm l-iktar qalbek sewda, **itlob għalina.**

Omm imgarrba bid-dwejjaq, **itlob għalina.**

Omm mifnija bin-niket, **itlob għalina.**

Omm minfuda bis-sejf, **itlob għalina.**

Omm imsallba fil-qalb tiegħek, **itlob għalina.**

Omm li garrabt il-mewt ta' Ibnek, **itlob għalina.**

Omm tad-duluri, **itlob għalina.**

Ħamiema titniehed, **itlob għalina.**

Għajn tad-dmugh, **itlob għalina.**

Baħar ta' mrar, **itlob għalina.**

Kamp tat-tribulazzjoni, **itlob għalina.**

Kotra ta' tbatija, **itlob għalina.**

Mera tas-sabar, **itlob għalina.**

Blata ta' fedeltà, **itlob għalina.**

Rimedju fit-taħwid, **itlob għalina.**
Ferħ tal-imnikktin, **itlob għalina.**
Arka tal-mitluqin, **itlob għalina.**
Kenn tal-abbandunati, **itlob għalina.**
Tarka tal-maħqurin, **itlob għalina.**
Rebbieħa ta' dawk li ma jemmnu, **itlob għalina.**
Faraġ ta' dawk b'qalbhom sewda, **itlob għalina.**
Duwa tal-morda, **itlob għalina.**
Għajnuna tal-beżziegħa, **itlob għalina.**
Saħħa tad-dgħajfin, **itlob għalina.**
Protettriċi ta' dawk li jitqabdu, **itlob għalina.**
Port ta' dawk li garrbu l-għarqa, **itlob għalina.**
Dik li ssikket it-tempesti, **itlob għalina.**
Sieħba tal-imnikktin, **itlob għalina.**
Refuġju għal dawk li jokorbu, **itlob għalina.**
Biża' tal-qarrieqa, **itlob għalina.**
Mudell għall-martri, **itlob għalina.** Teżor tal-fidili, **itlob għalina.**
Dawl għall-konfessuri, **itlob għalina.** Ġawhra tal-verġni, **itlob għalina.**
Faraġ tar-romol, **itlob għalina.**
Ferħ tal-qaddisin kollha, **itlob għalina.**
Sultana tal-qaddejja tiegħek, **itlob għalina.**
Qaddisa Marija li hadd ma jista' jkun bħalek, **itlob għalina.**

V/. Itlob għalina, Verġni l-aktar imnikkta.

R/. Biex ikun jisthoqqilna dak li wegħidna Kristu.

Nitolbu.

O Alla li fil-passjoni tiegħek skont il-profezija ta' Xmun, sejf ta' niket nifed il-Qalb l-iktar helwa tal-glorjuża l-imqaddsa Verġni Marija Omm tiegħek; agħtina, lilna li qed niċċelebraw it-tifkira tas-seba' duluri tagħha, li niksbu l-frott hieni tal-passjoni tiegħek. Int li tgħix u ssaltan għal dejjem ta' dejjem. Ammen.

Talba tal-Għeluq lill-Marija tad-Duluri

O Marija, Omm wisq maħbuba tagħna, int li toqghod qrib is-slaleb tagħna bħalma bqajt hdejn is-salib ta' Ġesù, qawwi l-fidi tagħna sabiex, anke jekk miflugha bid-dulur, inzommu fissa l-harsa tagħna fuq il-wiċċ ta' Kristu li fih fit-tbatija estrema tas-salib dehret l-imħabba kbira u safja ta' Alla. Omm tat-tama tagħna, agħtina l-għajnejn tiegħek biex lil hinn mit-tbatija u l-mewt naraw id-dawl tal-qawmien; agħtina l-qalb tiegħek biex inkomplu anke fil-mument tal-prova, inħobbu u naqdu. O Marija Santissima Sidtna tas-salib, itlob għalina. Ammen.